

เอกเทศสัญญา 1

EP.7

สัญญารับขน

บรรยายโดย : ผศ.นเรศ ชูดวง (อ.แป๋)

N P R U

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

สัญญาฉบับขน

NPRU

สัญญาบัตร

- ความหมายและสาระสำคัญของสัญญาบัตร
- การรับขนของ
- การรับขนคนโดยสาร

ความหมายและสาระสำคัญของสัญญารับขน

○ สัญญารับขนมีคู่สัญญา 2 ฝ่าย คือ ผู้ขนส่งฝ่ายหนึ่ง และ ผู้ส่งหรือผู้โดยสารอีกฝ่ายหนึ่ง

สำหรับผู้ขนส่งนั้น มาตรา 608 ได้ให้ความหมายของผู้ขนส่ง (Carrier) ไว้ว่า “อันว่าผู้ขนส่งภายในความหมายแห่งกฎหมายลักษณะนี้คือบุคคลผู้รับขนส่งของหรือคนโดยสารเพื่อบำเหน็จเป็นทางค้าปกติของตน”

ความหมายและสาระสำคัญของสัญญาฉบับ

○ วัตถุประสงค์ของสัญญาฉบับ สัญญาฉบับนั้น ผู้
ขนส่งตกลงที่จะขนส่งของหรือคนโดยสารจากที่หนึ่งไปยัง
ที่อีกแห่งหนึ่ง การเคลื่อนย้ายหรือเคลื่อนที่สิ่งของหรือคน
โดยสารจากที่หนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง จึงเป็นวัตถุประสงค์
ของสัญญาฉบับ

ความหมายและสาระสำคัญของสัญญารับขน

- ผู้ขนส่งจะได้รับบำเหน็จเป็นการตอบแทน ในการรับขน สัญญารับขนจึงเป็นสัญญาต่างตอบแทน เนื่องจากคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างมีหน้าที่ตอบแทนซึ่งกันและกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

- ประเภทของสัญญาารับขน
 - 1. การรับขนของ
 - 2. การรับขนคนโดยสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

- การแบ่งประเภทของการรับชนเป็น
การแบ่งโดยพิจารณาจากสิ่งที่ทำการ
ชนส่งเป็นหลักว่าเป็นคนหรือเป็น
สิ่งของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

รับขนของ

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

- ผู้ขนส่งมีหน้าที่ขนส่งของจากที่หนึ่งไปยังที่อีกแห่งหนึ่ง
 - ผู้ขนส่งมีหน้าที่ทำการเคลื่อนย้ายของที่ผู้ส่งได้ส่งมอบให้จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของสัญญารับขนนั่นเอง
 - ถ้าผู้ขนส่งไม่ทำการขนส่ง ก็ถือว่า ผู้ขนส่งกระทำผิดสัญญา

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

○ หน้าที่ในการ**ออกใบตราส่ง**

➤ ผู้ขนส่งจะมีหน้าที่ที่จะต้องออกใบตราส่งให้แก่ผู้ส่ง
ก็ต่อเมื่อผู้ส่งเรียกเอา ถ้าผู้ส่งไม่เรียกเอาผู้ขนส่งก็ไม่ต้อง
ออกใบตราส่งให้ก็ได้

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

○ หน้าที่รับผิดชอบในการที่ของ **สูญหาย เสียหาย หรือส่งมอบชักช้า**

➤ มาตรา 616 บัญญัติว่า “ผู้ขนส่งจะต้องรับผิดชอบในการที่ของอันเขาได้มอบหมายแก่ตนนั้นสูญหายหรือบุบสลายหรือส่งมอบชักช้า เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการสูญหายหรือบุบสลายหรือชักช้า นั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดแต่สภาพแห่งของนั้นเอง หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ส่งหรือผู้รับตราส่ง”

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

- ความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจาก**บุคคลที่ผู้ขนส่งใช้ให้ทำการขนส่ง**
 - มาตรา 617 บัญญัติว่า “ผู้ขนส่งจะต้องรับผิดชอบในการที่ของสูญหายหรือบุบสลายหรือส่งช้ำอันเกิดแต่ความผิดของผู้ขนส่งคนอื่น หรือบุคคลอื่นซึ่งตนหากได้มอบหมายของนั้นไป อีกทอดหนึ่ง”

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

- ตัวอย่าง ก. ว่าจ้างให้ ข. ขนส่งเครื่องจักร 1 เครื่อง จากท่าเรือคลองเตยไปยังอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
 - ข. จึงได้ให้ ค. ขนส่งเครื่องจักรดังกล่าวแทน ปรากฏว่า ค. กระทำการโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้เครื่องจักรเสียหาย เนื่องจากทำการมัดและทำกันกระแทกเครื่องจักรกับตัวรถบรรทุกไม่ดี
 - ดังนั้น แม้ ค. จะเป็นผู้ทำให้เครื่องจักรเสียหาย ข. ต้องรับผิดชอบต่อ ก.

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

- ความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากผู้ขนส่งอื่น ในกรณี**เป็นการขนส่งหลายคนหลายทอด**
 - มาตรา 618 บัญญัติว่า “ถ้าของนั้นได้ส่งไปโดยมีผู้ขนส่งหลายคนหลายทอด ท่านว่าผู้ขนส่งทั้งนั้นจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในการสูญหาย บุกสลาย หรือส่งชักร้า”

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

- ผู้ขนส่งมีหน้าที่**แจ้งการมาถึงของของที่ส่ง**
 - มาตรา 622 บัญญัติว่า “ของถึงเมื่อใด ผู้ขนส่งต้องบอกกล่าวแก่ผู้รับตราส่ง”

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

○ ผู้ขนส่งต้อง**รับผิดชอบ**ต่อ**ผู้ขนส่ง**คนก่อน

➤ มาตรา 629 บัญญัติว่า “ถ้าผู้ขนส่งคนใดส่งมอบของเสียแต่ก่อนได้รับค่าระวางพาหนะและอุปกรณ์ไשר์ ท่านว่าผู้ขนส่งคนนั้นยังคงต้องรับผิดชอบต่อผู้ขนส่งก่อน ๆ ตนเพื่อค่าระวางพาหนะและอุปกรณ์ซึ่งยังค้างชำระแก่เขา”

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

- ตัวอย่าง ก. ว่าจ้าง ข. ขนส่งรถจักรยานจำนวน 20 คัน จากกรุงเทพฯ ไปด่านเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี และ ข. ว่าจ้างให้ ค. ขนส่งจักรยานดังกล่าวจากตัวจังหวัดกาญจนบุรีไปยังด่านเจดีย์สามองค์โดยตกลงให้ ค. เป็นผู้เก็บเงินค่าขนส่งจาก ง. ซึ่งเป็นผู้รับของปลายทาง
- ปรากฏว่าเมื่อจักรยานมาถึงด่านเจดีย์สามองค์ หาก ง. ไม่ชำระค่าขนส่ง ค. มีสิทธิยึดหน่วงจักรยานไว้จนกว่า ง. จะชำระค่าระวางทั้งหมด
- หากปรากฏว่า ค. ไม่ใช้สิทธิยึดหน่วงจักรยานไว้ ค. ได้ส่งมอบจักรยานให้แก่ ง.
- ดังนี้ ค. จะต้องรับผิดชอบในค่าระวางที่ ข. ยังไม่ได้รับชำระ

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

- หน้าที่ขนส่งในกรณีที่ **หาตัวผู้รับตราส่งไม่พบหรือผู้รับตราส่งไม่ยอมรับมอบของ**
 - หากผู้ขนส่งไม่พบตัวผู้รับตราส่ง หรือ พบตัวแล้ว แต่ผู้รับตราส่ง บอกปิดไม่ยอมรับมอบของ ก็อาจทำความเสียหายให้แก่ผู้ส่งหรือผู้รับตราส่งได้
 - ให้ผู้ขนส่งต้องบอกกล่าวไปยังผู้ส่งถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและถามเอาคำสั่งของผู้ส่ง การบอกกล่าวและการถามคำสั่งนี้ต้องทำทันที

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

- ในบางครั้งผู้ขนส่งอาจจะไม่สามารถแจ้งไปยังผู้ส่งได้ เพราะมีเหตุขัดขวาง เช่น เส้นทางคมนาคมถูกน้ำตัดขาดหรือเกิดความขัดข้องในระบบการสื่อสาร หรือผู้ส่งไม่แจ้งคำสั่งมาภายในเวลาอันควร
- ผู้ขนส่งมีสิทธินำของที่ขนส่งไปฝากไว้ที่สำนักงานวางทรัพย์ได้
- แต่ถ้าของนั้นเป็นของสดเสียได้ เช่น ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สด ผู้ขนส่งมีสิทธิเอาของนั้นออกขายได้

หน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง

➤ **กรณีนี้** กฎหมายกำหนดให้ผู้ขนส่งต้องบอกกล่าวให้ผู้รับตราส่งทราบ การบอกกล่าวนี้อาจจะบอกด้วยวาจาหรือด้วยลายลักษณ์อักษรก็ได้

หน้าที่และสิทธิของผู้ส่งของ

- มีหน้าที่ชำระค่าระวางพาหนะและอุปกรณ์แห่งค่าระวาง
- หน้าที่แจ้งให้ผู้ขนส่งทราบถึงสภาพอันตรายแห่งของที่ขนส่ง
- หน้าที่แสดงภาพและราคาของของที่มีค่าที่ได้มอบหมายให้แก่ผู้ขนส่ง
- สิทธิของผู้ส่งในกรณีที่ของยังอยู่ในมือของผู้ขนส่ง

อายุความรับชน

- มาตรา 624 บัญญัติว่า “ในข้อความรับผิดชอบของผู้ขนส่งในการที่ของสูญหายหรือบอบสลายหรือส่งชักช้านั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่ส่งมอบ หรือปีหนึ่งนับแต่วันที่ควรจะได้ส่งมอบ เว้นแต่ในกรณีที่มีการทุจริต”
- สำหรับอายุความฟ้องร้องคดีรับชนของนั้นกฎหมายกำหนดไว้ว่ามีกำหนด 1 ปี นับแต่การส่งมอบของในกรณีที่มีการส่งมอบของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

คำพิพากษาศาลฎีกาตามมาตรา 608 ที่น่าสนใจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 332/2511

จำเลยที่ 3 เป็นห้างหุ้นส่วนประกอบการเดินรถยนต์ขนส่งคนโดยสารจำเลยที่ 2 ได้นำรถคันเกิดเหตุเข้าวิ่งรับส่งคนโดยสารในเครือของจำเลยที่ 3 โดยจำเลยที่ 3 หักรายได้จากค่าโดยสารที่จำเลยที่ 2 ได้รับไป 10 เปอร์เซ็นต์ 15 วันคิดกันครั้งหนึ่งในวันเกิดเหตุ จำเลยที่ 1 มาขับรถดังกล่าวแทนคนขับประจำรถซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ 2 โดยไม่ได้รับอนุญาตจากจำเลยที่ 2 เมื่อจำเลยที่ 2-3 เป็นผู้ขนส่งคนโดยสารเพื่อบำเหน็จเป็นทางค้าปกติของตนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 608 และเหตุที่โจทก์ได้รับความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือความผิดของโจทก์แต่ประการใดจำเลยที่ 2-3 จึงต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 634 แม้จำเลยที่ 1 จะไม่ใช่ลูกจ้างของจำเลยที่ 2-3 ก็ตามจำเลยที่ 2-3 จะอ้างเหตุไม่ต้องรับผิดชอบได้ไม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

รับชนคนโดยสาร

- ผู้ขนส่งต้องรับผิดชอบผู้โดยสารในความเสียหายที่เกิดแก่ตัวผู้โดยสาร
- มาตรา 634 บัญญัติว่า “ผู้ขนส่งจะต้องรับผิดชอบต่อคนโดยสารในความเสียหายอันเกิดแก่ตัวเขาหรือในความเสื่อมเสียอย่างใด ๆ อันเป็นผลโดยตรงแต่การที่ต้องชักช้าในการขนส่ง เว้นแต่การเสียหายหรือชักช้า นั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัยหรือเกิดแต่ความผิดของคนโดยสารนั่นเอง”

รับชนคนโดยสาร

- ผู้ขนส่งต้องรับผิดชอบผู้โดยสารในความเสียหายที่เกิดแก่ตัวผู้โดยสาร
 - ผู้โดยสารได้รับบาดเจ็บ หรือ ผู้โดยสารถึงแก่ความตาย
 - ทรัพย์สินของผู้โดยสารที่ติดตัวไปกับผู้โดยสารได้สูญหายไปหลังจากเกิดเหตุ
 - ทำให้เกิดความเสื่อมเสียอย่างใด ๆ อันเป็นผลแก่การโดยตรงที่ต้องชักเข้าในการขนส่ง เช่น ทำให้ผู้โดยสารผิคนัดสำคัญจนถูกคู่สัญญาปรับ

รับชนคนโดยสาร

- ผู้ชนส่งก็มืสิทธิอ้างเหตุยกเว้นความผิดได้ 2 ประการ
 - หากความเสียหายหรือความชักช้า เกิดจากเหตุสุดวิสัย เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว
 - เกิดจากความผิดของคนโดยสารเอง

รับขนคนโดยสาร

- ผู้ขนส่งต้องรับผิดชอบผู้โดยสารในการที่เครื่องเดินทางของผู้โดยสารสูญหาย เสียหาย หรือส่งมอบชักช้า
- ผู้ขนส่งจะขนเครื่องเดินทางโดยได้รับหรือไม่ได้รับค่าขนส่งอีกก็ต้องรับผิดชอบเหมือนผู้ขนส่งของ

รับขนคนโดยสาร

○ หน้าที่ต้องส่งมอบเครื่องเดินทางให้แก่ผู้โดยสาร

➤ มาตรา 635 บัญญัติไว้ว่า “เครื่องเดินทางหากได้มอบหมายแก่ผู้ขนส่งทันเวลา ท่านว่าต้องส่งมอบในขณะที่คนโดยสารถึง”

รับขนคนโดยสาร

- สิทธิของผู้ขนส่งบางประการอันเกี่ยวกับเครื่องเดินทางของผู้โดยสาร
 - เมื่อผู้โดยสารมาถึงยังจุดหมายปลายทางแล้วผู้ขนส่งก็ต้องส่งมอบเครื่องเดินทางให้แก่ผู้โดยสาร

รับขนคนโดยสาร

○ มาตรา 636 วรรคหนึ่งและวรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “ถ้าคนโดยสารไม่รับมอบเครื่องเดินทางของตนภายในเวลาเดือนหนึ่งนับแต่วันเครื่องเดินทางนั้นถึงไซ้ร ผู้ขนส่งอาจเอาออกขายทอดตลาดเสียได้

ถ้าเครื่องเดินทางนั้นมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ ผู้ขนส่งอาจเอาออกขายทอดตลาดได้ เมื่อของนั้นถึงแล้วรออยู่ล่วงเวลากว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง”

รับขนคนโดยสาร

○ ในบางครั้งผู้โดยสารอาจจะไม่อยู่รับมอบเครื่องเดินทาง การที่จะให้ผู้ขนส่งเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระได้

➤ **มาตรา 636** วรรคหนึ่งและวรรคสอง มีหลักว่า “ถ้าคนโดยสารไม่รับมอบเครื่องเดินทางของตนภายในเวลาเดือนหนึ่งนับแต่วันเครื่องเดินทางนั้นถึงไซ้ร ผู้ขนส่งอาจเอาออกขายทอดตลาดเสียได้

ถ้าเครื่องเดินทางนั้นมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ ผู้ขนส่งอาจเอาออกขายทอดตลาดได้ เมื่อของนั้นถึงแล้วรออยู่ล่วงเวลากว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง”

รับขนคนโดยสาร

○ ในกรณีที่ผู้ขนส่งคนโดยสารขายทอดตลาดเครื่องเดินของผู้โดยสาร และได้เงินสุทธิจากการขายทอดตลาดมาเท่าใด ผู้ขนส่งคนโดยสารก็มีสิทธิหักเงินดังกล่าวไว้เพื่อเป็นค่าโดยสารหากผู้โดยสารยังไม่ได้ชำระและถ้ามีเงินเหลือก็ต้องส่งคืนให้แก่บุคคลที่ควรจะได้รับ ซึ่งในที่นี้น่าจะเป็นผู้โดยสารนั่นเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2876/2528

ตามใบตราส่งที่จำเลยออกให้โจทก์ จำเลยรับขนส่งสินค้า ซึ่งระบุว่า เป็นพลอย เป็นสินค้ามีค่าได้กำหนดราคาสินค้าและเสียค่าขนส่งพิเศษสำหรับสินค้ามีค่า

จำเลยจึงมีหน้าที่ที่จะต้องขนส่งพลอย ตามที่ระบุไว้ในใบตราส่งไปให้ผู้รับตราส่งตามที่ได้สัญญาไว้แก่โจทก์

หน้าที่ของจำเลยมิใช่มีเพียงแต่ขนส่งกล่องสินค้าโดยไม่ต้องคำนึงว่าสินค้าในกล่องจะมีอยู่หรือไม่ เมื่อสินค้าสูญหายไปไม่ถึงผู้รับตราส่ง จำเลยก็ต้องรับผิดชอบโจทก์ตามมาตรา 616 จะอ้างว่าจำเลยรับสินค้ามาในสภาพที่อยู่ในหีบห่อเรียบร้อยจำเลย มิได้รู้เห็นในการบรรจุสินค้า จึงไม่ต้องรับผิดชอบไม่ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 149/2523

จำเลยเป็นผู้ประกอบกิจการรับขนส่งคนโดยสาร จำเลยต้องรับผิดชอบคนโดยสารในความเสียหายที่เกิดขึ้นจะปฏิเสธความรับผิดชอบโดยอ้างว่ารถโดยสารคันนั้นเข้ามา และคนขับไม่ใช่ลูกจ้างของตนหาได้ไม่ จำเลยจึงต้องใช้ค่าเสียหายที่โจทก์ขาดอุปการะเลี้ยงดูจากภริยาและบุตรที่ถูกรถชนตาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

คำพิพากษาศาลฎีกาตามมาตรา 634 ที่น่าสนใจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1155/2552

ป.พ.พ. ลักษณะ 8 หมวด 2 ว่าด้วยการรับขนคนโดยสาร ไม่ได้กำหนดไว้ว่าความเสียหายที่ผู้ขนส่งจะต้องรับผิดชอบ ต่อคนโดยสารมีเฉพาะความเสียหายที่เป็นตัวเงินเท่านั้น ผู้ขนส่งย่อมต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่มีใช้ตัวเงินด้วย โจทก์ซึ่งเป็นคนโดยสารจึงมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้จำเลยซึ่งเป็นผู้ขนส่งรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจาก โจทก์ไม่สามารถหางานหรือเอี่ยวคอได้ตามปกติ

**THANK
YOU.**

**SPECIFIC
CONTRACTS 1**

